

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI
iqtisodiyot ta'lim yo'nalishi
magistranti

Usmonjon Habibjonov

Mavzu: Mehmonxona xo'jaligida narx siyosati

Reja:

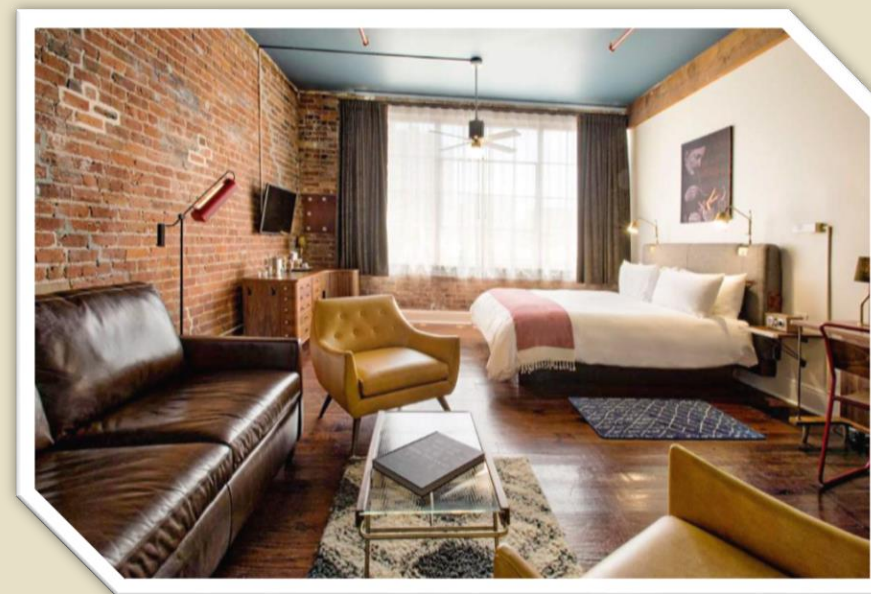
1. Mehmonxona xo'jaligining umumiy tasnifi.
2. Mehmonxona xo'jaligida barqaror narx siyosatini tashkil etish.
3. Mehmonxona xo'jaligida narxga ta'sir etuvchi omillar.
4. Mehmonxona xo'jaligining rivojlanish tendensiyalari.

Mehmonxona xo'jaligining umumiy tasnifi

Mehmonxona tasnifi – bu mehmonxonalarni turli mezonlarga ko'ra turkumlashtirish uchun foydalaniladigan tizim bo'lib, mehmonlarga bron qilayotgan mehmonxona sifati va uslubini tushunish imkonini beradi. Mehmonxonalar ko'pincha yulduzlar reytingi bo'yicha tasniflanadi, ular taqdim etilayotgan qulayliklar, xizmatlar va ob'ektlar darajasini ko'rsatadi. Mehmonxonalarni tasniflashning eng keng tarqalgan tizimi birdan besh yulduzgacha, har bir yulduz yuqori sifat darajasini ifodalaydi. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, mehmonxona yulduzlari reytingi bo'yicha yagona global boshqaruv organi mavjud emas va turli tashkilotlar biroz boshqacha ko'rsatmalarga ega bo'lishi mumkin.

◦ Bir yulduzli mehmonxonalar eng oddiy turar joy bo'lib, odatda mustaqil egalik qiladi va hajmi kichikroq bo'ladi. Ular umumiy hammom va xona xizmati yo'qligi kabi cheklangan imkoniyatlar va xizmatlarni taklif qilishadi. Ikki yulduzli mehmonxonalar odatda hammom bilan jihozlangan va ba'zi oziq-ovqat va ichimliklar xizmatlarini taklif qilishadi. Uch yulduzli mehmonxonalar sport zallari, restoranlar va xonalarga xizmat ko'rsatish kabi ko'proq xizmatlar va imkoniyatlarni taqdim etadi. To'rt yulduzli mehmonxonalar hashamatli xizmatlar va konsyerj stollari, valet to'xtash joylari, kurortlar va yaxshi ovqatlanish xizmatlarikabi qulayliklarni taklif qiladi. Besh yulduzli mehmonxonalar hashamatli turar joylarning timsoli bo'lib, yuqori darajadagi qulayliklar va mehmonlarning ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlarni taklif qiladi.

Mehmonxona tasnifi mehmonlarga o'z tajribasidan umidvor bo'lishga yordam beradi va o'z xohish-istaklari va byudjetlari asosida bron qilish to'g'risida asosli qaror qabul qiladi. Sanoat uchun tasniflar ob'ektlar uchun sifat standartlarini ta'minlaydi va mehmonlar bilan ishonchni mustahkamlaydigan marketing burchagi bo'lib xizmat qiladi. Biroq, shuni yodda tutish kerakki, hatto bir xil tasnifda ham sifat va mehmonlar tajribasida o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

CLASSIFICATION OF HOTELS

ON THE BASIS OF

SIZE

- a) Under 150 rooms
- b) 150 to 299 rooms
- c) 300 to 600 rooms
- d) More than 600 rooms

TARGET MARKET

- a) Commercial hotels
- b) Airport hotels
- c) Suite hotels
- d) Extended stay hotels
- e) Residential hotels
- f) Resorts
- g) Bed and breakfast
- h) Timeshare and Condominiums
- i) Casino
- j) Conference centers / Convention hotels
- k) Heritage Hotels

LEVEL OF SERVICE

- a) World class service
- b) Mid ranged service hotels
- c) Economy / Limited Service

OWNERSHIP & AFFILIATION

- a) Independent Hotels
- b) Chain Hotels
- c) Management Contracted
- d) Franchise
- e) Referral group

Mehmonxona xo'jaligida barqaror narx siyosatini tashkil etish

- Mehmonxona sanoatida barqaror narx siyosatini o'rnatish rentabellik, raqobatbardoshlik va mijozlar ehtiyojini qondirish uchun juda muhimdir. Yaxshi o'ylangan narx strategiyasi mehmonxonalarga daromadlarni optimallashtirish, talab o'zgarishlarini boshqarish va umumiy moliyaviy ko'rsatkichlarni oshirishga yordam beradi.

Mehmonxona industriyasida barqaror narx siyosatini o'rnatishda e'tiborga olish kerak bo'lgan asosiy qadamlar:

Bozor tahlili: Raqobat muhitini, talab tendentsiyalarini, mavsumiylikni va mintaqadagi boshqa mehmonxonalarining narx strategiyasini tushunish uchun bozorni to'liq tahlili amalga oshirilishi lozim. Ushbu ma'lumotlar bozordagi pozitsiyani aniqlashga va shunga mos ravishda narxlarni belgilashga yordam beradi.

Xarajatlarni tahlil qilish: mehmonxonani boshqarish bilan bog'liq barcha xarajatlarni, jumladan, doimiy xarajatlarni (masalan, ijara, kommunal xizmatlar) va o'zgaruvchan xarajatlarni (masalan, mehnatga haq to'lash) hisoblanishi lozim. Xarajatlar tuzilmasini tushunish foyda keltirganda xarajatlarni qoplaydigan narxlarni belgilash uchun zarurdir.

Segmentatsiya: Demografiya, xulq-atvor va imtiyozlar kabi omillar asosida turli xil mijozlar segmentlarini aniqlash lozim. Daromad potentsialini maksimal darajada oshirib, har bir segmentni samarali yo'naltirish uchun narx strategiyangizni moslashtirish lozim.

Qiymat taklifi: Mehmonxona xo'jaligida noyob qiymat taklifini aniqlang va undan narx strategiyangizni asoslash uchun foydalanish lozim.

Dinamik narxlar: talab darajasi, bron qilish tartibi va boshqa bozor dinamikasi asosida xona narxlarini moslashtiradigan dinamik narxlash strategiyalarini amalga oshirishni ko'rib chiqish kerak. Bu moslashuvchanlik eng yuqori davrlarda daromadni maksimal darajada oshirishga va pik vaqtdan tashqari vaqtlarda bandlikni optimallashtirishga yordam beradi.

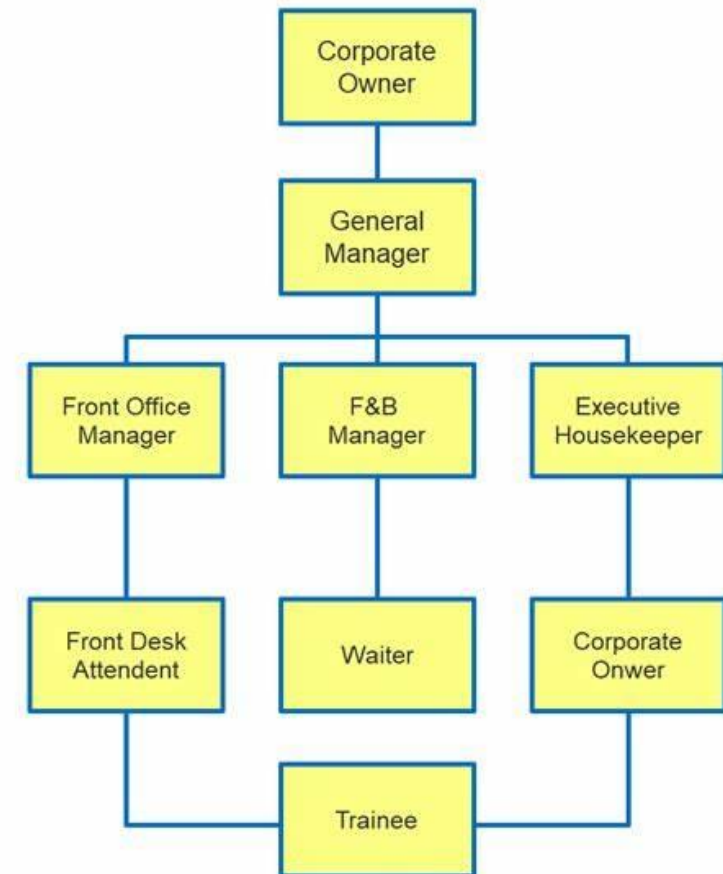
- **Narxlar pariteti:** Mijozlarning chalkashliklari va noroziligiga olib kelishi mumkin bo'lgan narxlardagi tafovutlarni oldini olish uchun barcha tarqatish kanallari bo'ylab tarif paritetini realizatsiya qilinishi lozim. Barqaror narxlar mijozlar o'rtasida ishonchni mustahkamlashga yordam beradi va uzluksiz bron qilish jarayonini ta'minlaydi.
- **Daromadlarni boshqarish vositalari:** real vaqt rejimida ma'lumotlarni tahlil qilish, talabni tahlil qilish va narx siyosatini optimallashtirish uchun daromadlarni boshqarish vositalari va dasturiy ta'minotdan foydalanish kerak. Ushbu vositalar bozor tendentsiyalari va raqobatchilarning narx strategiyasi haqida qimmatli tushunchalarni berishi mumkin.

Monitoring: O'rtacha kunlik stavka, bandlik darajasi va mavjud xonaga tushadigan daromad kabi asosiy ishlash ko'rsatkichlarini (KPI) muntazam ravishda kuzatib boorish lozim. Ushbu ma'lumotlardan narx strategiyangiz samaradorligini baholash uchun foydalaning va kerak bo'lganda o'zgartirishlar kiritilishi lozim.

Ushbu bosqichlarni bajarish va bozor dinamikasi va ishlash ko'rsatkichlari asosida yondashuvingizni doimiy ravishda takomillashtirish orqali mehmonxona sanoatida uzoq muddatli muvaffaqiyatni qo'llab-quvvatlovchi barqaror narx siyosatini o'rnatishingiz mumkin.

Small Hotel Organizational Chart

Mehmoxona xo'jaligida narxga ta'sir etuvchi omillar

- Mehmondo'stlik sanoatida mehmonxona xonalari narxiga xonalar uchun belgilangan tariflarga ta'sir qiluvchi bir qancha asosiy omillar ta'sir ko'rsatadi. Bu omillar daromad va bandlik darajasini maksimal darajada oshirish uchun maqbul narx nuqtasini aniqlashda muhim o'rin egallaydi.

Mehmonxona xonalari narxiga ta'sir qiluvchi asosiy omillardan ba'zilari:

- **Talab va taklif:** mehmonxona narxlariga ta'sir qiluvchi asosiy tamoyillardan biri talab va taklif dinamikasidir. Eng yuqori mavsumlarda yoki talab yuqori bo'lgan davrlarda mehmonxonalar cheklangan xonalar mavjudligidan foydalanish uchun xona narxlarini oshirishi mumkin. Aksincha, talab past bo'lgan vaqtlarda mehmonxonalar ko'proq mehmonlarni jalb qilish va bandlik darajasini saqlab qolish uchun narxlarni pasaytirishi mumkin.
- **Raqobatchi narxlari:** Raqobatchilarning narx strategiyasini kuzatish va tushunish mehmonxonalar bozorda raqobatbardosh bo'lib qolishlari uchun zarur. Mehmonxonalar ko'pincha o'z narxlarini raqobatchilarning shunga o'xshash xona turlari va xizmatlari uchun to'lashlari asosida o'zgartiradilar. Raqobatbardosh narxlarni taklif qilish orqali mehmonxonalar narxga sezgir bo'lgan va qiymat izlayotgan mehmonlarni jalb qilishi mumkin.

- **Operatsion xarajatlar:** Mehmonxonani boshqarish bilan bog'liq operatsion xarajatlarni tushunish xona narxlarini belgilashda juda muhimdir. Mehmonxonalar kommunal xizmatlar, texnik xizmat ko'rsatish, xodimlarning ish haqi, qulayliklar va boshqa qo'shimcha xarajatlar bilan bog'liq xarajatlarni hisobga olishlari kerak, bu xona narxlari daromad keltirganda ushbu operatsion xarajatlarni qoplashini ta'minlashi kerak.
- **Foyda marjasi:** Aniq foyda chegaralarini belgilash mehmonxonaning narx strategiyasini aniqlash uchun zarurdir. Mehmonxonalar mehmonlarni jalb qiladigan raqobatbardosh tariflarni belgilash va biznes operatsiyalarini va mulkni yaxshilashga investitsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi istalgan foyda marjasiga erishish o'rtasida muvozanatni saqlashi kerak.

- **Bozor tendentsiyalari:** Bozor tendentsiyalari, iqtisodiy sharoitlar, sayohat naqshlari va iste'molchilarning xatti-harakatlaridan xabardor bo'lish mehmonxonalarga narx strategiyasi bo'yicha ongli qarorlar qabul qilishga yordam beradi. Bozor ma'lumotlari va tendentsiyalarini tahlil qilish orqali mehmonxonalar paydo bo'layotgan imkoniyatlardan foydalanish yoki xavflarni kamaytirish uchun o'z narxlarini dinamik ravishda moslashtira oladi.
- **Brendning joylashuvi:** brend imidji va mehmonxonaning joylashuvi uning narx strategiyasiga ham ta'sir qiladi. Hashamatli mehmonxonalar o'zlarining brend obro'siga, eksklyuziv xizmatlarga va yuqori darajadagi qulayliklarga asoslanib, narxlarni biladigan sayohatchilarga mo'ljallangan byudjet yoki o'rta toifadagi ob'ektlarga nisbatan yuqori xona narxlarini belgilashi mumkin.

- **Tarqatish kanallari:** Mehmonxonalar o'z xonalarini sotadigan tarqatish kanallari (masalan, to'g'ridan-to'g'ri bron qilish, onlayn sayyohlik agentliklari, meta-qidiruv tizimlari) narx qarorlariga ta'sir qilishi mumkin. Mehmonxonalar turli tarqatish platformalarida narxlarni belgilashda kanalga xos komissiyalar, to'lovlar va tarif pariteti kelishuvlarini hisobga olishlari kerak.
- **Tartibga soluvchi omillar:** Mahalliy qoidalar, soliqlar, sayyohlik to'lovlari va hukumat siyosatlariga rioya qilish mehmonxona narxlari strategiyasiga ta'sir qilishi mumkin. Mehmonxonalar har qanday qo'shimcha to'lovlar yoki soliqlarni o'z xonalari narxlariga shaffof tarzda kiritishda qonuniy talablarga rioya qilishlari kerak.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, mehmonxona xonalari narxini belgilash ko'p qirrali jarayon bo'lib, mehmondo'stlik sanoatida daromadlarni boshqarish strategiyasini shakllantiradigan ichki va tashqi omillarning kombinatsiyasi ta'sir qiladi.

Mehmonxona xo'jaligining rivojlanish tendensiyalari

Mehmonxona sanoati 2024-yilda mehmondo'stlikni rivojlantirish landshaftini qayta shakllantiruvchi bir qancha rivojlanayotgan tendensiyalarni boshdan kechirmoqda. Bu tendensiyalar o'zgaruvchan mehmonlar kutishlari, texnologik yutuqlar va barqarorlikka e'tiborning ortib borishi bilan bog'liq.

Asosiy tendentsiyalarga quyidagilar kiradi:

- **Innovatsion texnologiyalar:** Mehmonxonalar texnologiyani o'z operatsiyalari va mehmonlarga xizmat ko'rsatishning turli jihatlariga integratsiya qilmoqda. Bunga mobil ro'yxatdan o'tish, xonaga kalitsiz kirish va mehmonlar uchun qulaylik va shaxsiylashtirishni yaxshilash uchun sun'iy ong bilan ishlaydigan konsyerj xizmatlari kiradi.
- **Barqarorlik:** Mehmonxona rivojlanishida barqarorlikka katta e'tibor qaratilmoqda, mulklar ekologik toza materiallar, energiya tejoychi tizimlar va chiqindilarni kamaytirish strategiyalaridan foydalangan holda ishlab chiqilmoqda. Bu nafaqat atrof-muhitga e'tiborli mehmonlarni jalb qiladi, balki uzoq muddatli xarajatlarni tejashga olib keladi.

- **Dizayn va estetika evolyutsiyasi:** Zamonaviy mehmonxonalar standart dizaynlardan uzoqlashmoqda va mahalliy san'at, arxitektura va madaniy elementlarni o'z ichiga olgan noyob, joylashuvga xos estetikani o'z ichiga oladi. Ushbu tendentsiya mehmonlarga joy hissi va yanada haqiqiy tajriba bilan ta'minlashga qaratilgan.
- **Salomatlik integratsiyasi:** Mehmonxona rivojlanishida salomatlik va salomatlik birinchi o'ringa chiqdi, bu esa kurortlar, yoga studiyalari va fitnes markazlari kabi sog'lomlashtirish joylarini birlashtirishga olib keldi. Ba'zi mehmonxonalar hatto sog'lom ovqatlanish imkoniyatlari va ruhiy salomatlik faoliyatiga qaratilgan keng qamrovli sog'lomlashtirish dasturlarini taklif qilishadi.

Moslashuvchan joylar: Mehmonxonalar tobora ko'proq ishbilarmon sayohatchilar va dam oluvchilar uchun xizmat qiladigan ko'p funktsiyali joylarni taklif qilmoqda. Ushbu hududlar ish, uchrashuvlar yoki dam olish uchun ishlatilishi mumkin, bu esa mehmonlarning ehtiyojlariga asoslangan moslashuvchanlikni ta'minlaydi.

- Mehmonxona rivojlanishidagi ushbu rivojlanayotgan tendentsiyalar nafaqat mehmonxonalar dizayni va qurilishini shakllantiradi, balki qulaylik, barqarorlik, haqiqiylik, sog'lomlashtirish uchun qulayliklar va moslashuvchan joylarni taklif qilish orqali mehmonlarning umumiy tajribasini oshiradi.

Innovatsion dizayn va qurilish texnikasi

Mehmonxonani rivojlantirish sektori samaradorlik, barqarorlik va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan innovatsion dizayn va qurilish texnikasini qabul qilish bilan o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda:

- **Modulli konstruksiya:** Zamonaviy mehmonxona qurilishidagi yetakchi usullardan biri modulli qurilishdir. Bu usul komponentlarni o'z joyida yig'ishdan oldin ularni zavod sharoitidan tashqarida tayyorlashni o'z ichiga oladi. Modulli konstruksiya qurilish vaqtini sezilarli darajada qisqartiradi, chiqindilarni ishlab chiqarishni kamaytiradi va sifat nazoratini kuchaytiradi.

- **Barqaror materiallar:** Mehmonxonalar atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish uchun qurilish jarayonlarida barqaror materiallardan tobora ko'proq foydalanmoqda. Bunga qayta ishlangan materiallardan foydalanish, quyosh panellari yoki yashil tomlar kabi energiya tejovchi tizimlarni joriy etish va suvni tejovchi texnologiyalarni joriy etish kiradi.

Mehmonxonani rivojlantirish loyihalariga ushbu innovatsion dizayn va qurilish texnikasini kiritish orqali ishlab chiquvchilar nafaqat ko'rinishda jozibali, balki barqaror, samarali faoliyat yurituvchi va zamonaviy mehmonlarning xohishlariga mos xususiyatlarni yaratishi mumkin.

E'tiboringiz uchun raxmat!!!